

Kurs świadomościowy z zakresu pracy z osobami z niepełnosprawnościami dla kadry Collegium Witelona

Moduł 1

Niepełnosprawność – definicja, określenia, prawo

COLLEGIUM
WITELONA
Uczelnia Państwowa

Spis treści Modułu

Moduł 1.1

Określenia niepełnosprawności i ich zmiany w czasie

Moduł 1.2

Ewolucja prawnej definicji niepełnosprawności

Moduł 1.3

Najważniejsze akty prawne zapewniające prawa osobom ze szczególnymi potrzebami

Określenia niepełnosprawności i ich zmiany w czasie

Określenia nieaktualne (historyczne):

- kaleka
- inwalida/inwalida wojenny,
- niepełnosprawny,
- osoba niepełnosprawna.

Słowo kaleka pochodzi z języka tureckiego (kałyk) i oznacza człowieka ułomnego. W pierwszej połowie XX wieku było to podstawowe pojęcie pedagogiki specjalnej i rehabilitacji.

Określenia niepełnosprawności i ich zmiany w czasie (c.d.)

Dla określenia niepełnosprawności używano również terminu „inwalidztwo”, a dla osoby niepełnosprawnej „inwalida”. „Invalidus” (łac.) oznacza człowieka słabego, bezsilnego, chorego. W internetowym słowniku języka polskiego PWN (dostępnym pod adresem: sjp.pwn.pl) możemy przeczytać, że „inwalida” to „człowiek, który utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy”. Pojawia się też hasło „inwalida wojenny”, czyli „żołnierz, który utracił zdrowie lub uległ kalectwu podczas działań wojennych”.

Określenia niepełnosprawności i ich zmiany w czasie (c.d.)

Słowo „inwalida” zostało zastąpione w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XX wieku określeniem „niepełnosprawny”, które pochodzi od słowa sprawny i oznacza kogoś sprawnego w sposób niepełny, kogoś kto nie osiąga pełnej sprawności.

Według słownika PWN „niepełnosprawny” to człowiek „nieosiągający pełnej sprawności fizycznej lub psychicznej”.

Określenia aktualne:

- osoba z niepełnosprawnością,
- osoba z niepełnosprawnością czasową,
- osoba ze szczególnymi potrzebami.

Ewolucja prawnej definicji niepełnosprawności

Definiowanie niepełnosprawności

Niepełnosprawność można definiować na różne sposoby, np.:

- Model medyczny: niepełnosprawność to długotrwały stan występowania pewnych ograniczeń w prawidłowym funkcjonowaniu organizmu człowieka. Ograniczenia te spowodowane są na skutek obniżenia sprawności funkcji fizycznych, psychicznych bądź umysłowych. Jest to także uszkodzenie, innymi słowy utrata lub wada psychiczna, fizjologiczna, anatomiczna struktury organizmu. Utrata ta może być całkowita, częściowa, trwała lub okresowa, wrodzona lub nabyta, ustabilizowana lub progresywna.
- Model WHO: osoba z niepełnosprawnością to taka, która nie może samodzielnie, częściowo lub całkowicie zapewnić sobie możliwości normalnego życia indywidualnego i społecznego na skutek wrodzonego lub nabytego upośledzenia sprawności fizycznej lub psychicznej.

Ewolucja prawnej definicji niepełnosprawności (c.d.)

Możliwe jest też określanie niepełnosprawności pod różnym kątem, np.:

- Model indywidualny: związany z jednostką, która jest dotknięta niepełnosprawnością, jak też jej indywidualnymi ograniczeniami,
- Model społeczny: związany z ograniczeniami, jakie na daną osobę wywierają uwarunkowania środowiska i różnego typu usług (komunikacja, transport, edukacja, komunikacja itp.), które nie są odpowiednio dostosowane do potrzeb osoby z daną niepełnosprawnością i uniemożliwiają jej pełnienie ról społecznych, zawodowych itp.

Ewolucja prawnej definicji niepełnosprawności (c.d.)

Niepełnosprawność historycznie

Pojęcie „niepełnosprawność” po raz pierwszy w Polsce pojawiło się w 1982 roku w uchwale Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej z dnia 16 września 1982 r. w sprawie inwalidów i osób niepełnosprawnych (M. P. Nr 22, poz. 188), jednakże nie zostało ono zdefiniowane prawnie. W okresie tym istniała inna terminologia opisująca niepełnosprawność; stosowano między innymi zwroty: „upośledzony”, „opóźniony”, „chory”, „kaleka”, „inwalida”. Były to nazwy stygmatyzujące i pokazujące, w jaki sposób osoby z niepełnosprawnościami były (i niestety – często są) postrzegane przez społeczeństwo, wskazujące na pewien brak lub ujmę.

Ewolucja prawnej definicji niepełnosprawności (c.d.)

Współcześnie o niepełnosprawności

Od 6 września 2012 roku w Polsce obowiązuje Konwencja ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych, której celem jest ochrona osób z niepełnosprawnościami i zapewnienie im pełnego dostępu do praw człowieka i podstawowych wolności - na równi ze wszystkimi innymi obywatelami.

Konwencja ta, uchwalona i przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 13 grudnia 2006 r., prezentuje nowoczesne spojrzenie na niepełnosprawność. Zamiast podejścia opiekuńczego i charytatywnego, jej sygnatariusze zobowiązali się do tworzenia społeczeństwa otwartego dla wszystkich, włączającego i wyrównującego szanse.

Ewolucja prawnej definicji niepełnosprawności (c.d.)

Artykuł 1 Konwencji mówi:

„Do osób niepełnosprawnych zalicza się te osoby, które mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, psychiczną, intelektualną lub w zakresie zmysłów, co może w oddziaływaniu z różnymi barierami utrudniać im pełny i skuteczny udział w życiu społecznym na zasadzie równości z innymi osobami.”

Obecnie w Polsce, obowiązują również Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Ewolucja prawnej definicji niepełnosprawności (c.d.)

Art. 2 pkt 3 Ustawy mówi:

„Osoba ze szczególnymi potrzebami to osoba, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia barier, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami”.

Ustawa ta ma na celu zwiększenie dostępności podmiotów publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami (osoby z niepełnosprawnościami, osoby starsze, rodzice z dziećmi, osoby z czasowymi ograniczeniami w mobilności i/lub percepcji) w taki sposób, aby samodzielnie mogły one korzystać z usług publicznych.

Najważniejsze akty prawne zapewniające prawa osobom ze szczególnymi potrzebami

Konwencja ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych

Konwencja ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych została przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 13 grudnia 2006 roku. Rząd Polski podpisał ją 20 marca 2007 r. Natomiast, ratyfikacja Konwencji przez Polskę miała miejsce 6 września 2012 r. Celem Konwencji jest ochrona i zapewnienie pełnego i równego korzystania z praw człowieka i podstawowych wolności przez osoby z niepełnosprawnościami, na równi ze wszystkimi innymi obywatelami. Polska zobowiązana jest do wprowadzenia w życie zawartych w Konwencji standardów postępowania w celu zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami realizacji ich praw.

Najważniejsze akty prawne zapewniające prawa osobom ze szczególnymi potrzebami (c.d.)

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 Nr 78, poz. 483, z późn. zm.), zapewnia prawo do niedyskryminacji stanowiąc, że „nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny” (art. 32 ust. 2).

Ustawa zasadnicza nakłada też na władze publiczne obowiązek zapewnienia odpowiedniej opieki zdrowotnej osobom o szczególnych potrzebach, w tym osobom niepełnosprawnym (art. 68 ust. 3), a także obowiązek pomocy tym osobom w zabezpieczeniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej (art. 69).

Konwencja ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych

[Zobacz plik](#)

Najważniejsze akty prawne zapewniające prawa osobom ze szczególnymi potrzebami (c.d.)

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

Ustawa (Dz.U. 1997 nr 123 poz. 776 z późn. zmianami) dotyczy osób, których niepełnosprawność została potwierdzona formalnym orzeczeniem o:

- zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności, określonych w art. 3 Ustawy lub
- całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów, lub
- niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia.

Ustawa reguluje kwestie prawne, związane z systemem pomocy społecznej dla osób z niepełnosprawnościami, szczególnymi warunkami zatrudniania tych osób, a także określa postępowanie administracyjne w sprawach orzekania o niepełnosprawności.

Najważniejsze akty prawne zapewniające prawa osobom ze szczególnymi potrzebami (c.d.)

Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się

Ustawa ta (Dz.U. 2011 nr 209 poz. 1243) dotyczy „osób doświadczających trwale lub okresowo trudności w komunikowaniu się” oraz ich otoczenia. Akt ten określa zasady:

- korzystania przez osoby głuche z pomocy osoby przybranej (najczęściej tłumaczącej na język migowy) w kontaktach z podmiotami publicznymi,
- obsługi osób uprawnionych przez jednostki publiczne,
- dofinansowania kosztów kształcenia w zakresie polskiego języka migowego,
- monitorowania rozwiązań wspierających komunikowanie się i dostępu do nich.

Najważniejsze akty prawne zapewniające prawa osobom ze szczególnymi potrzebami (c.d.)

W świetle zapisów Ustawy osoby, które mają szczególne potrzeby komunikacyjne, mają prawo do bezpłatnego skorzystania z alternatywnych kanałów i sposobów komunikacji, a instytucje publiczne mają obowiązek taki dostęp zapewnić (zgodnie z indywidualnymi preferencjami). W tym celu konieczne jest zapewnienie tłumaczenia na język migowy (PJM, SJM) lub/i wykorzystanie środków wspierających komunikowanie się (poczta elektroniczna, wiadomości tekstowe (SMS, MMS), komunikatory internetowe, komunikację audiowizualną, strony internetowe itp.), spełniające standardy dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Dodatkowo, podmioty publiczne są zobowiązane do upowszechniania informacji na temat sposobów komunikacji, z jakich może skorzystać osoba o szczególnych potrzebach w tym obszarze.

Najważniejsze akty prawne zapewniające prawa osobom ze szczególnymi potrzebami (c.d.)

W świetle zapisów Ustawy osoby, które mają szczególne potrzeby komunikacyjne, mają prawo do bezpłatnego skorzystania z alternatywnych kanałów i sposobów komunikacji, a instytucje publiczne mają obowiązek taki dostęp zapewnić (zgodnie z indywidualnymi preferencjami). W tym celu konieczne jest zapewnienie tłumaczenia na język migowy (PJM, SJM) lub/i wykorzystanie środków wspierających komunikowanie się (poczta elektroniczna, wiadomości tekstowe (SMS, MMS), komunikatory internetowe, komunikację audiowizualną, strony internetowe itp.), spełniające standardy dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Dodatkowo, podmioty publiczne są zobowiązane do upowszechniania informacji na temat sposobów komunikacji, z jakich może skorzystać osoba o szczególnych potrzebach w tym obszarze.

Najważniejsze akty prawne zapewniające prawa osobom ze szczególnymi potrzebami (c.d.)

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

Ustawa (Dz.U. 2018 poz. 1668) jako jedno z podstawowych zadań uczelni uznaje stwarzanie osobom z niepełnosprawnościami warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na uczelnię w celu odbywania kształcenia, w kształceniu i w prowadzeniu działalności naukowej. Artykuł 11. 1 Ustawy mówi, iż: „Podstawowymi zadaniami uczelni są: (...)

6) stwarzanie osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w:

- procesie przyjmowania na uczelnię w celu odbywania kształcenia,
- kształceniu,
- prowadzeniu działalności naukowej.”

Najważniejsze akty prawne zapewniające prawa osobom ze szczególnymi potrzebami (c.d.)

Ustawa z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych

Dnia 4 kwietnia 2019 roku została przyjęta Ustawa o dostępności cyfrowej stron internetowych (Dz.U. 2019 poz. 848), która diametralnie zmieniła zakres zobowiązań instytucji publicznej w obszarze dostępności cyfrowej. Ustawa nakłada na wszystkie podmioty publiczne (w tym uczelnie) obowiązek zapewnienia dostępności stron internetowych i aplikacji mobilnych dla osób z niepełnosprawnościami.

Zgodnie z zapisami Ustawy, podmioty publiczne są zobowiązane do publikowania tzw. „deklaracji dostępności” - dokumentu, potwierdzającego dostępność cyfrową ich serwisów, co z kolei powoduje konieczność stałego nadzoru nad poziomem ich dostępności. Wymóg dostępności cyfrowej funkcjonuje w polskim prawie już od kilku lat, jednak nowością, jaką wprowadza Ustawa, są kary finansowe, które będą nakładane na instytucje, unikające realizacji obowiązków w tym zakresie.

Najważniejsze akty prawne zapewniające prawa osobom ze szczególnymi potrzebami (c.d.)

Zgodnie z zapisami Ustawy, dostępność cyfrowa strony internetowej i aplikacji mobilnej polega na zapewnieniu ich funkcjonalności, kompatybilności, postrzegalności i zrozumiałości. Zakres wymagań zawarto w załączniku do Ustawy, tj „Wytycznych dla dostępności treści internetowych 2.1 stosowanych dla stron internetowych i aplikacji mobilnych w zakresie dostępności dla osób niepełnosprawnych”.

Nadmienić należy, iż w/w dokumenty zostały w dużej mierze oparte na dokumentach „Zasady dostępności treści internetowych” (WCAG 2.0; po aktualizacji Wytycznych do wersji 2.1 są one stosowane w tej wersji), jak też normie EN 301 549 V2.1.2.

Najważniejsze akty prawne zapewniające prawa osobom ze szczególnymi potrzebami (c.d.)

W przypadku dostępności architektonicznej minimalnymi wymogami są:

- zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków,
- instalacja urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń, z wyłączeniem pomieszczeń technicznych,
- zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy,
- zapewnienie wstępu do budynku osobie, korzystającej z psa asystującego, o którym mowa w art. 2 pkt 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1172 i 1495),
- zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób.

Najważniejsze akty prawne zapewniające prawa osobom ze szczególnymi potrzebami (c.d.)

W przypadku dostępności cyfrowej, Ustawa odwołuje się w całości do ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (Dz.U. 2019 poz. 848). Na mocy tej Ustawy:

- wszystkie strony internetowe i wszystkie aplikacje mobilne muszą być dostępne (art. 5) – poza pewnymi, bardzo szczególnymi wyjątkami (art. 3, 6-8). Nawet jeśli podmiot zobowiązany skorzysta z wyjątku, to i tak musi zapewnić alternatywny sposób dostępu (art. 7).
- zaktualizowano wersję obowiązującego standardu dostępności cyfrowej Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) z 2.0 na 2.1.

Najważniejsze akty prawne zapewniające prawa osobom ze szczególnymi potrzebami (c.d.)

Minimalne wymagania dla dostępności informacyjno-komunikacyjnej (art. 6 pkt 3) to:

- obsługa z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się, o których mowa w art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz.U z 2017 r. poz. 1824), lub przez wykorzystanie zdalnego dostępu online do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje,
- instalacja urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących, w szczególności pętli indukcyjnych, systemów FM lub urządzeń opartych o inne technologie, których celem jest wspomaganie słyszenia,
- zapewnienie na stronie internetowej danego podmiotu informacji o zakresie jego działalności – w postaci elektronicznego pliku, zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania,
- zapewnienie, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, komunikacji z podmiotem publicznym w formie określonej w tym wniosku.

Najważniejsze akty prawne zapewniające prawa osobom ze szczególnymi potrzebami (c.d.)

Ustawa określa również narzędzia do koordynacji, wdrażania i monitorowania dostępności.

Zgodnie z nią, każdy organ władzy publicznej, powinien wyznaczyć co najmniej jedną osobę pełniącą funkcję koordynatora do spraw dostępności. Do jego zadań będzie należało w szczególności:

- wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do usług świadczonych przez podmiot
- przygotowanie i koordynacja wdrożenia planu działania na rzecz poprawy zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- monitorowanie działalności podmiotu w zakresie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Najważniejsze akty prawne zapewniające prawa osobom ze szczególnymi potrzebami (c.d.)

W ramach Ustawy określono również środki kontroli oraz procedury postępowania skargowego (rozdz. IV, art. 29-34), które (zgodnie z tą Ustawą) mogą dotyczyć tylko dostępności architektonicznej lub informacyjno-komunikacyjnej. Kwestie dostępności cyfrowej zostały w tej Ustawie pominięte z uwagi na to, że zapisy jej dotyczące wprowadziła już Ustawa o dostępności cyfrowej (art. 18 i 19 tej Ustawy o dostępności cyfrowej).

Celem postępowania skargowego nie jest karanie podmiotu zobowiązanego do zapewnienia dostępności, ale doprowadzenie przez niego danego elementu do stanu dostępności - dopiero w przypadku dalszego uchylania się podmiotu od jej zapewnienia, stosuje się grzywnę w celu przymuszenia.

Zgodnie z Ustawą, każdy, bez konieczności wykazania interesu prawnego lub faktycznego, ma prawo poinformować podmiot publiczny o braku dostępności (art. 29). Dodatkowo, osoba ze szczególnymi potrzebami (lub jej przedstawiciel ustawowy) ma prawo nie tylko informować, ale również wnioskować o zapewnienie dostępności, w tym wskazując preferowany sposobu zapewnienia dostępności (art. 30).

Najważniejsze akty prawne zapewniające prawa osobom ze szczególnymi potrzebami (c.d.)

Zapewnienie dostępności powinno nastąpić bez zbędnej zwłoki, nie później niż w ciągu 14 dni (art. 31 ust. 1) lub 2 miesięcy (ust. 2). Gdy nie jest to możliwe (względy techniczne lub prawne, względy finansowe nie zostały tutaj uwzględnione) lub jest to utrudnione, podmiot musi zapewnić dostęp alternatywny (ust. 3).

Osobie ze szczególnymi potrzebami przysługuje prawo do złożenia skargi do Prezesa Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (art. 32). Skargę taką można złożyć w przypadku niedochowania przez dany podmiot terminów na zapewnienie dostępności lub zapewnienia tylko dostępu alternatywnego. Prezes Zarządu PFRON może nakazać zapewnienie dostępności (w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów Ustawy, wskazując sposób zapewnienia dostępności oraz termin realizacji nie krótszy niż 30 dni, a w sprawach szczególnie skomplikowanych – nie krótszy niż 60 dni - ust. 5) lub odmówić takiego nakazania (ust. 6).

Najważniejsze akty prawne zapewniające prawa osobom ze szczególnymi potrzebami (c.d.)

Zgodnie z Ustawą, podmioty publiczne są zobligowane do przygotowania co 4 lata (do 31 marca danego roku) raportu o stanie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (art. 11). Pierwszy taki raport powinien powstać do 31 marca 2021 r. (art. 58) i zawierać informacje o zakresie spełniania minimalnych wymagań oraz opisywać każdy przypadek stosowania alternatywnego dostępu wraz z analizą uzasadniającą brak dostępności (art. 8 ust. 2).

Raport taki będzie dokumentem jawnym i zostanie upubliczniony w Biuletynie Informacji Publicznej danej jednostki (art. 8 ust. 1).

Nadmienić należy, iż podmioty publiczne są zobowiązane do zapewnienia dostępności (zgodnie z minimalnymi wymaganiami z art. 6) również w przypadku (art. 4 ust. 3):

- udzielania zamówień publicznych, a także
- zlecania lub powierzania realizacji zadań publicznych, na przykład w trybie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (DzU z 2019 r. poz. 688).

Najważniejsze akty prawne zapewniające prawa osobom ze szczególnymi potrzebami (c.d.)

Inne akty prawne

Poniżej zamieszczono listę aktów prawnych, dotyczących osób z niepełnosprawnościami, na które szczególnie często się one powołują; należy jednak mieć świadomość tego, iż niepełnosprawność nie może eliminować z pełnoprawnego udziału w życiu społecznym, w związku z czym osoby z niepełnosprawnościami korzystają oczywiście ze wszystkich obowiązujących w Polsce aktów prawnych.

- Ustawa z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz. U. z 2012 r. poz. 1138, z późn. zm.), definiująca uprawnienia osób z niepełnosprawnościami w kontekście korzystania z publicznych środków transportu.
- Rozporządzenie (WE) Nr 1371/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r., regulujące Prawa i obowiązki niepełnosprawnych pasażerów w ruchu kolejowym dodatkowo precyzuje obowiązki w zakresie obsługi pasażerów z niepełnosprawnościami w ruchu kolejowym.
- Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 1137, z późn. zm.) reguluje kwestie związane z otrzymaniem karty parkingowej.
- Ustawa z dnia 23 listopada 2012 r. Prawo pocztowe (Dz. U. z 2016 r. poz. 1113, z późn. zm.) dotyczy udogodnień związanych z usługami pocztowymi.

Najważniejsze akty prawne zapewniające prawa osobom ze szczególnymi potrzebami (c.d.)

Inne akty prawne

- Ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2016 r. poz. 1489, z późn. zm.) zawiera udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami w ramach usług telekomunikacyjnych.
- Ustawa z dnia 21 kwietnia 2005 r. o opłatach abonamentowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1204, z późn. zm.) reguluje kwestie zwolnień od opłaty abonamentu RTV,
- Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 361, z późn. zm.) określa kwestie ulg w podatku dochodowym.
- Ustawa z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 223, z późn. zm.) zawiera kwestie zwolnień od podatku od czynności cywilnoprawnych.

Najważniejsze akty prawne zapewniające prawa osobom ze szczególnymi potrzebami (c.d.)

Inne akty prawne

- Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2011 r. Nr 21, poz. 112, z późn. zm.) określa uprawnienia związane z wyborami do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej, do organów stanowiących jednostki samorządu terytorialnego, wójtów, burmistrzów i prezydentów miast.
- Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2016 r. poz. 176, z późn. zm.) reguluje uprawnienia związane z kulturą fizyczną i sportem osób z niepełnosprawnościami.
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2015 r. poz. 2156, z późn. zm.) precyzyjnie określa uprawnienia dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami w kontekście ich kształcenia, a co za tym idzie obowiązki organów, odpowiedzialnych za organizację procesu kształcenia.

